

Bestyrelsens beretning for 2004

Fremlagt på Danske Ølentusiasters

ordinære generalforsamling

12. marts 2005

Politik

Forbrugerrådet

Det er en fornøjelse at stå her i dag og se tilbage på et ganske fantastisk foreningsår. 2004 blev året, hvor Danske Ølentusiaster for alvor slog igennem på den ølpolitiske scene. Vejen blev allerede banet, da vi den 1. januar 2004 blev fuldgældigt medlem af Forbrugerrådet. I Forbrugerrådet er det blandt andet allerede lykkedes os at få Rådet til at servere dansk mikrobryg til frokosterne, at give ølgaver i stedet for vingaver, samt at flytte Rådets mødetidspunkter fra om morgenen til efter middag, så man kan nå frem inden mødestart, hvis man bor i Vrads!

På det mere alvorlige plan har vi fået den ene af vores repræsentanter – Torben Steenberg – valgt ind i Forbrugerrådets forretningsudvalg, og vi har bidraget til Rådets fødevarerpolitik, hvor der ikke tidligere har været taget højde for problemstillinger omkring for eksempel importøl.

Vigtigst af alt har vi dog gennem Forbrugerrådet fået mulighed for at få hjælp til at give vores egne politiske sager mere tyngde, vi har fået mulighed for at få juridisk assistance, vi har fået mulighed for at udsende fælles pressemeddelelser eller hørings svar til ministerierne, og endelig har vores medlemskab af Forbrugerrådet signaleret seriøsitet omkring vores politiske arbejde. Det betyder, at politikere og organisationer er væsentligt mere lydhøre over for vores sager, og de er mere interesserede i at komme i dialog med os.

Samarbejde med Bryggerforeningen

Et resultat heraf er blandt andet, at vi har opnået et gennembrud i vores forhold til Danmarks største bryggerisammenslutning. Landets bryggerier er stort set alle samlet i to organisationer, Bryggerforeningen og Foreningen af Danske Bryghuse. Sidstnævnte, der består af mikrobryggerier, har vi altid haft et godt forhold til, men Bryggerforeningen er vi først begyndt at samarbejde med i løbet af efteråret 2004. Til gengæld er der tale om et rigtig godt og tæt samarbejde, hvor vi jævnligt diskuterer mange forskellige problemstillinger.

Som man måske har læst i seneste nummer af Ølentusiasten, er vi dog ikke altid enige. Bryggerforeningens medlemmer har for nylig indført en ny ølinddeling, som erstatter det gamle Skatteklassesystem. Formålet er primært at opdele den danske ølverden i en række kategorier, der kan føres salgsstatistik over. Desværre medfører det, at enkelte øl vil blive påført en betegnelse, der er direkte forkert. For eksempel vil både Carlsberg Masterbrew og Royal Selection blive betegnet som en type pilsner, og det er efter vores opfattelse misinformation af ølforbrugerne.

En anden sag, hvor vi er mere enige, omhandler en fælleseuropæisk alkoholpolitik. En sådan arbejdes der nemlig i øjeblikket med i EU, og det er måske ikke ligefrem betryggende, at arbejdsudvalget ledes af en svensker! I Sverige er det pr. 1. januar blevet ulovligt at reklamere for alkohol, hvis den ikke er påtrykt en helbredsadvarsel af samme type, som vi i dag kender fra tobaksvarer. Advarslen skal dække mindst 20 % af reklamen, den skal skrives i Helvetica fed, centreret skrift, sort på hvid baggrund og omgives af en sort ramme. Man kan frygte, at en lignende lov vil blive forsøgt gennemført i EU, og skulle det lykkes, kan man godt frygte lidt for udseendet af annoncesektionerne i vores eget medlemsblad!

EBCU

For at sikre, at fælles EU regler bliver skruet fornuftigt sammen, arbejder Danske Ølentusiaster derfor sammen med Bryggerforeningen, med European Beer Consumer's Union, og med danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Adskillige nuværende og tidligere parlamentsmedlemmer har vist stor interesse for foreningens arbejde, og flere er da også blevet medlemmer af foreningen. Denne kontakt til landets repræsentanter i Bruxelles er blandt andet kommet på plads gennem vores medlemskab af EBCU, der netop har styrken til at lave større arrangementer målrettet mod europaparlamentarikere og skabe opmærksomhed om vores fælles sag.

Samarbejde med Dansk Retursystem

Et andet gennembrud er kommet i vores mangeårige arbejde for at få ændret det eksisterende returpantssystem, så forbrugerne ikke gang på gang skal opleve at blive snydt for deres pant, når automaterne ikke genkender de specielle importølsflasker. Det er i 2004 lykkedes os at etablere en tæt kontakt til Dansk Retursystem A/S, som står for det praktiske arbejde med indsamling af engangsemballage.

I juni måned lancerede vi en såkaldt "*pantfusk-kampagne*", hvor vi opfordrede alle medlemmer til at indsende beskrivelser af de negative oplevelser, de måtte have haft med at aflevere flasker i pantautomater. På trods af at kampagnen ikke fik voldsomt mange henvendelser, blev den faktisk en overvældende succes. Kampagnen skabte nemlig opmærksomhed i Miljøstyrelsen, som fører tilsyn med returpantssystemet, og i Miljøministeriet, hvor det lykkedes os at få planlagt et møde med daværende miljøminister Hans Christian Schmidt. Desværre blev dette møde aflyst i forbindelse med regeringens ministerrokade, men i stedet fik vi arrangeret et møde med den administrerende direktør for Dansk Retursystem. Dette medførte en lang række positive resultater:

1. Danske Ølentusiaster vil i fremtiden være repræsenterede i Dansk Retursystems "*kontaktudvalg*".
2. Dansk Retursystem tager nu imod klager direkte fra vores medlemmer via email, og erfaringen har vist, at klager tages meget seriøst, og – som regel – behandles hurtigt og effektivt.
3. Dansk Retursystems administrerende direktør Benny Rasmussen tilbyder alle foreningens lokalafdelinger foredrag om returpantssystemet.
4. Dansk Retursystem leverer artikler om systemet til Ølentusiasten.
5. Der arrangeres to studieture til Dansk Retursystems produktionsanlæg i Jylland og på Sjælland.

Vi mener altså, at dette er et gennembrud i vores kamp for et bedre returpantssystem. Der er dog stadig mange problemer, og det er derfor vigtigt, at vi alle løbende skriver til Dansk Retursystem hver gang, vi har problemer med at aflevere flasker i pantautomaterne.

Rent politisk er der også stadig ting, der bør ændres ved returpantssystemet. Det er for eksempel et problem, at hvis en importør tager ud og holder en ølsmagning med nogle specielt importerede flasker, skal disse flasker tilmeldes systemet og forsynes med pantmærker. Også selv om det kun drejer sig om få flasker til et par enkelte ølsmagninger, hvor importøren tager de tomme flasker med hjem. Tilsvarende skal et mikrobryggeri, der laver et lille specialbryg, som sælges på flaske på et begrænset antal værtshuse (hvor flaskerne vel at mærke ikke sælges ud af huset), tilmelde flaskerne til returpantssystemet. Endelig er det uheldigt, at importørerne skal betale for antallet af øl, de sender på markedet og ikke antallet af flasker, som Dansk Retursystem rent faktisk samler ind og dermed har udgifter i forbindelse med.

Den Frie Hane

2004 blev året, hvor vi introducerede Den Frie Hane, et fadølskoncept hvor værtshuse kan opsætte deres egne fadølshaner helt uden bindinger, markedsføringsbidrag og krav. Den Frie Hane er helt fri, og alt øl kan serveres fra den. Konceptet blev præsenteret i samarbejde med producenten af fadølsudstyr, Micro Matic her fra Odense, men vi har for nylig udvidet vores aftale, således at et værtshus kan købe fadølsanlæg fra en vilkårlig anden leverandør, og alligevel få sat et topskilt med Den Frie Hanes logo på anlægget.

Det har blandt andet betydet, at et værtshus i Skive har smidt deres Tuborg fadølsanlæg ud og erstattet det med seks frie haner! Vinderen er helt klar forbrugeren, der nu kan vælge mellem vidt forskellige øltyper fra forskellige bryggerier fra forskellige lande. Det er valgfrihed, når det er bedst, og det er hele idéen bag Den Frie Hane!

Endnu er antallet af værtshuse, der har opsat hanen ikke imponerende, men det er lige så vigtigt, at vi har skabt fokus på området. Vi fik en massiv pressedækning i alle landets medier, og projektet blev endda præsenteret direkte i TV2s Go' Morgen Danmark udsendelse.

Og så har vi faktisk set værtshuse, der som opfølgning på kampagnen har købt deres egne fadølsanlæg andre steder fra, hvilket jo er fint. Vi håber på, at de vil anskaffe sig Den Frie Hane logoet, og dermed

signalere, at de er med i projektet. Desuden ved vi, at der til stadighed kommer mange henvendelser om hanen, og der kommer helt sikkert flere haner rundt omkring i landet.

Øl og mad

Bestyrelsen har med glæde iagttaget den ølrevolution, som har fejet hen over landet. Udvalget af øl er eksploderet i butikkerne og på værtshusene, og rundt om i landet skyder det ene bryggeri op efter det andet. Men på ét sted har det haltet: På restauranterne!

Vi har igennem det sidste år set nærmere på situationen omkring øl på restauranterne. Vi mener, at alt for mange restauranter tænker for traditionelt. De mener ikke, at øl i samme grad som vin kan ledsage mad, og avancen på vinen er i mange tilfælde højere end på øl. Der mangler formentligt øluddannet personale både i køkkenet og blandt tjenerne, men tingene er langsomt ved at ændre sig.

At der er ting i gære, kan man blandt andet se i Well Done, der er et fagblad for restaurationsbranchens forbund. I juni kunne man her læse, at eleverne på Hotel- og Restaurantskolen i København tilbydes kursus i ølsmagning og desuden prøver at brygge deres eget øl. Kokkeeleverne prøver også kræfter med øllet i køkkenet, både som ledsager til mad og som ingrediens. Og tilstrømningen til kurserne er overvældende.

Inden for det seneste år er der begyndt at ske noget ude på spisestederne. Nye restauranter med ølkøkken er blevet kendt i offentligheden, og der er blevet udgivet flere bøger om øl og mad på det seneste. Vi mener, at der langsomt men sikkert er ved at ske noget inden for restaurationsbranchen, og at vi fremover vil se flere restauranter med større sortiment af øl. Standarten bør være at man både kan spørge efter et vinkort og et ølkort. Derfor ser vi gerne, at vores medlemmer bevidst spørger efter et ølkort, når de spiser ude. Forandringerne kommer med forbrugernes behov, og hvis mange spørger efter ølkortet, kan restauranterne ikke vende det døve øre til.

Prisniveau på øl

En spørgeskemaundersøgelse viste i januar sidste år, at hovedparten af vores medlemmer mener, at priserne på importøl er alt for høje. Konkurrencestyrelsen kom i juni måned med en rapport, der konkluderede, at prisen på importøl i Danmark er betydeligt højere end prisen på importøl i andre europæiske lande. Den forskel kan ikke alene forklares af danske skatter og afgifter, transport eller udgifter i forbindelse med Dansk Retursystem. Konkurrencestyrelsen mener ganske enkelt, at avancerne er for høje hos både importører og detailhandel.

Vi har igennem noget tid set nærmere på den sag, der viser sig at være meget kompliceret. Man kan for eksempel argumentere for, at de høje avancer er en af grundene til, at detailhandlen har valgt at satse så meget på specialøl. Om denne påstand er rigtig kan være svært at vurdere, men vi har i hvert fald valgt, at vi ikke vil lægge et aktiv pres på importører og detailhandel for at sænke prisen.

En hurtig undersøgelse har dog vist, at prisen på en importøl sagtens kan koste over dobbelt så meget i de dyre butikker i forhold til de billige butikker i Danmark! Der er altså *mange* penge at spare, når man køber specialøl, og derfor undersøger vi i øjeblikket muligheden for at lave en prissammenligningsside på ale.dk, så vi forbrugere har lettere ved at gennemskue, hvor man finder sine øl til de laveste priser.

Aktiviteter

Ny hjemmeside

Da jeg trådte ind i bestyrelsen i 2003 omhandlede en af de første sager, vi diskuterede, hvorvidt vi skulle købe en ny hjemmeside. Der var skepsis – bestemt – men specielt takket være Søren Lynggaard blev vi hurtigt klar over, at der ikke bare var tale om en ny hjemmeside. Der skulle købes en meget mere omfattende IT-løsning, som kunne integrere medlemsdatabasen, arrangementskalenderen og lignende med selve hjemmesiden. Den nye side vil blive redigeret af en hel hær af redaktører, der har hver deres lille underområde, og dermed skulle vi gerne få en side, der bliver langt mere alsidig og aktuel, samtidig med at den giver os nogle redskaber, som hjælper os i det daglige foreningsarbejde.

Vi kastede os derfor ud i en længere proces, hvor der blev indsamlet og vurderet tilbud fra forskellige producenter. Valget faldt på firmaet Wildside, der har opbygget et system, som vores tillidsfolk siden januar har kunnet afprøve og komme med kommentarer til. Jeg har presset meget på, idet jeg selvfølgelig gerne ville have præsenteret den nye side her i dag, men det har altså ikke været muligt. Der er stadig lige et par småting, der skal på plads. Jeg ved ikke, om vi ser den nye hjemmeside allerede i næste uge eller om to uger, men det er ganske snart!

Nu er det jo et splinternyt system – vi forventer ikke, at alting fungerer perfekt fra starten af. Skulle man møde problemer, når man første gang surfer rundt på det nye ale.dk, så appellerer jeg til jeres forståelse og tålmodighed, og jeg vil tilføje, at vi selvfølgelig med glæde tager imod konstruktive forslag.

Ny webmaster

Og så kan man selvfølgelig vælge at sende sine kommentarer og forslag til Danske Ølentusiasters nye webmaster. I efteråret ansatte vi nemlig tidligere regionsformand på Fyn, Brian Hvam, i en webmasterfunktion, der i første omgang skulle bidrage med udvikling, afprøvning og tilpasning af systemet, og derefter gå over i uddannelse og support af tillidsfolk og redaktører, før arbejdet langsomt slutter af i en mere daglig drift af systemet. Jeg vil gerne byde Brian velkommen til foreningens stab af ansatte.

Ølfestivaler

Ølfestivaler har selvfølgelig taget en stor del af bestyrelsens opmærksomhed, men i år har vi haft væsentligt mindre arbejde med det end normalt, da vi har overdraget stort set alle opgaver til et endog meget hårdtarbejdende udvalg, vores Festivalledelse.

I Valby Hallen har vi afholdt den årlige ølfestival i maj måned, og med 9.500 gæster satte vi igen deltagerrekord. Festivalen var meget påvirket af det royale bryllup, hvilket medførte, at hovedparten af gæsterne kom på samme tid ved festivalens åbning om fredagen. Det betød lange køer ved indgangen, men alt i alt var gæster og udstillere ganske tilfredse, og vores konkurrence om Årets Bryllupsbryg gav megen medieomtale.

Det har været meningen, at vi også skulle have haft en ølfestival i Århus. En sådan blev afholdt med stor succes i Ridehuset i Århus i 2002, og vi havde allerede reserveret Ridehuset til sidst i september sidste år. Det viste sig dog, at Århus Kommune havde en - for os ukendt - regel om at prioritere ny og eksperimenterende kunst i Ridehuset, og så mistede vi pludseligt vores ølfestivallokaler.

Det var en meget uheldig behandling, vi fik af Århus Kommune, og i oktober afholdte vi derfor årets anden ølfestival i Kolding. Det var en god festival med knap 700 forskellige øl, heraf mange helt nye. Vi havde godt 3.000 gæster på besøg, hvilket var noget færre end forventet. Det betød dog, at vores gæster havde nemmere ved at komme til at snakke med udstillerne, og der var generelt overvældende stor tilfredshed med arrangementet.

En postnummerundersøgelse viste, at næsten halvdelen af gæsterne kom fra Kolding og Sønderjylland, mens kun ganske få var rejst til arrangementet fra Sjælland. Det bekræfter, hvad vi længe har fornemmet, nemlig at folk ikke vil rejse alt for langt for at komme til ølfestival. Af den grund er det altså vigtigt, at vi ikke kun afholder ølfestival i København. Så på trods af et lavere deltagerantal end håbet, har festivalen opfyldt vores formål, og festivalledelsen har fået sig nogle vigtige erfaringer omkring markedsføring, som selvfølgelig vil blive bedre i fremtiden.

Den Danske Ølpris

På ølfestivalen i Kolding uddelte vi for øvrigt foreningens nationale ølpris 2004 til Torben Mathews. Torben ejer pubben You'll Never Walk Alone i Kolding, hvor han i mange år har præsenteret helt unikke øloplevelser. Torben er desuden kendt som en fantastisk foredragsholder blandt andet til foreningens generalforsamlinger de sidste to år. Torben har desuden i efteråret udsendt en ølkogebog, der virkelig understreger Torbens mangfoldige evner inden for øllets verden.

Dansk Ølmærke

Uddelingen af Dansk Ølmærke 2004 blev en lang og tidskrævende opgave. Idéen bag Dansk Ølmærke er lige så simpel, som den er smuk: En guide til alle landets værtshuse, som via et niveaudelingssystem viser, hvor man kan få godt øl, der er behandlet ordentligt og skænket af kyndigt personale.

Skal mærket blive en succes, er det altafgørende, at det uddeles på et så objektivt grundlag som overhovedet muligt. Der må aldrig kunne drages tvivl om, hvorvidt et værtshus har "købt" sig til mærket ved for eksempel at hælde gratis øl på lokalformanden eller sende kasser med Trappistøl til bestyrelsen.

Derfor er mærket opbygget omkring bedømmelser indsendt af foreningens medlemmer, men der kom i 2004 ikke nok bedømmelser til, at vi kunne uddele mærket på et ordentligt grundlag. Derfor supplerede vi med rapporter fra lokale og regionale tillidsfolk samt kommentarer fra nogen af foreningens førende øleksperter. I flere tilfælde har vi desuden måttet indhente yderligere bedømmelser fra medlemmer, der blev sendt rundt på værtshusbesøg.

Det har taget rigtig lang tid, og det har brugt mange kræfter i bestyrelsen. Resultatet synes jeg dog, er imponerende, idet vi med seneste nummer af medlemsbladet har kunnet medsende en samlet guide til alle landets modtagere af Dansk Ølmærke. Vi håber og tror, at denne guide vil blive flittigt brugt, og jeg tror personligt på, at den kan gå hen og blive en af foreningens kerneaktiviteter i fremtiden. Vi skal i løbet af 2005 tage stilling til, hvordan vi i fremtiden vil uddele Dansk Ølmærke, men mon ikke det bliver noget lettere nu, hvor vores medlemmer for alvor har få øjnene op for mærket via guiden.

DØRE arrangementer

Jeg har siden, jeg trådte ind i bestyrelsen, støttet Danske Ølentusiasters Rejse- og Ekskursionsudvalg (DØRE) helhjertet, da jeg synes, der var mange gode ting i konceptet bag. Det har siden da vist sig, at DØRE ikke har formået at få gennemført flere udlandsrejser, hvilket ellers var en af begrundelserne for udvalgets oprettelse. Deltagergrundlaget har ganske enkelt ikke været til stede.

DØREs bryggeribesøg i løbet af året har til gengæld været en række kolossale succeser: De fem besøg på Thisted Bryghus, turen til Harboe og weekenden på Refsvindinge og Ørbæk, hvor over 100 ølentusiaster deltog. Det viser tydeligt, at vi i Danske Ølentusiaster har mulighed for at arrangere udflugter, som andre slet ikke kan matche.

Der er dog sket en eksplosiv vækst i antallet af danske bryggerier, og denne udvikling ser ud til at fortsætte i hvert fald i 2005. Da DØRE slet ikke har overskud til at stå for kontakten til så mange bryggerier, er det bestyrelsen forslag, at vi i dag nedlægger DØRE og overlader bryggeribesøg og udlandsrejser til lokalafdelingerne.

Fantastisk aktivitet i lokalafdelinger

Det er forrygende, hvad der foregår af aktiviteter rundt omkring i vores mange lokalafdelinger. I Hjørring har man lavet en succesfuld håndbryggermesse, og i lokalafdeling Roskilde har man præsenteret "Den Lune Stol", hvor medlemmerne får et mere indgående kendskab til aftenens gæst gennem et interview. Vi ser flere og flere lave ølsmagninger kun for kvinder, noget som har fået helt fantastisk opbakning fra store tilhørerskarer, og som pressen har dækket tæt. Der afholdes fællesspisninger med særlige øl-og-mad menuer, der er ølsmagninger, foredrag, øllotterier, konkurrencer, fælles-ølbrygning og meget, meget andet. Det har været en fornøjelse at komme rundt og besøge lokalafdelingerne, og man får virkelig et godt indtryk af, hvorfor foreningen har så stor succes. Det er ganske enkelt sjovt at være medlem, og det er en stor fornøjelse at konstatere, at medlemstallet i sidste foreningsår er steget med over 20 %!

Organisation og aktiviteter

Stormøde

For at øge samarbejdet internt i forening afholdte vi i juni måned et meget succesfuldt stormøde, hvor alle tillidsfolk var inviterede. Deltagerne på mødet var meget tilfredse, og resultatet var en yderst konstruktiv

dialog mellem bestyrelsen, regionerne og lokalafdelingerne. Der var stor interesse i at gentage stormødet med jævne mellemrum.

Selvsupplering

I september besluttede Søren Lynggaard sig for at forlade bestyrelsen på grund af øget arbejdspress i sit private job. Søren har været aktiv i bestyrelsen i mange år, og han har specielt været aktivt som vores webmaster for ale.dk og i EBCU, hvor han har besiddet en næstformandspost. Da Søren stoppede, blev den post ledig, og det skal selvfølgelig nævnes, at vi senere har fået Torben Steenberg valgt til den post.

I stedet for Søren valgte bestyrelsen af foreslå Regionsrådet, at man godkendte Christoffer Marckmann til nyt bestyrelsesmedlem. Christoffer arbejder som faglig sekretær i HK og har tidligere arbejdet for den danske, socialdemokratiske gruppe i Europa-Parlamentet. Han skiftede dog hurtigt over til udelukkende at arbejde for Freddy Blak, da denne blev løsgænger. Dette arbejde inkluderede blandt andet et tæt samarbejde med Danske Ølentusiaster, og det lykkedes os at få fremsat flere skriftlige spørgsmål om det danske returpantssystem til Kommissionen via Christoffer og Freddy. Christoffer havde derfor allerede indgående kendskab til vores politiske arbejde, og han blev godkendt af et enstemmigt Regionsråd.

Der var dog en heftig debat på tillidsfolkenes interne e-mailforum forud for Regionsrådsmødet. Man brød sig ikke om, at bestyrelsen havde foreslået en kandidat, som man ikke kendte på forhånd. Debatten har vist, at vores selvsuppleringssystem virker, idet de regionale folk har en reel indflydelse på, om en kandidat skal godkendes eller ej. Selvsupplering er *ikke* udemokratisk!

Konklusion

Tak

Til sidst vil jeg gerne på bestyrelsens vegne takke alle dem, der har gjort en indsats for foreningen i det sidste år. Tak til alle de regionale og lokale tillidsfolk, der gør en kæmpe indsats for at lave spændende arrangementer og udbrede interessen for det gode øl. Også tak til festivalledelsen, der slider hårdt både før, under og efter vores ølfestivaler for at lave nogen af Europas bedste og mest alsidige smagsmesser. Og så tak til vores ansatte; Ulla, Ole og Brian (og selvfølgelig Laura og Rie, der hjælper Ulla). Jeg kan sige helt sikkert, at uden jeres indsats ville foreningen ikke være det, den er i dag. Tak for jeres store arbejdsiver, og specielt tak for jeres selvstændighed. I gør mit arbejde meget nemmere! Tusind tak for det.

Verdens ølcentrum

Til allersidst vil jeg blot konkludere, at udbudet af importøl på det danske marked er et af verdens største og mest alsidige. Vi ved, at der er bryggerier i Belgien, der laver øl kun til det danske marked, og flere eksporterer mere øl til Danmark end til hele det store amerikanske marked. Nu kommer de danske mikrobryggerier dog også. Da Danske Ølentusiaster blev stiftet i 1998 var der 13 bryggerier i Danmark. Alene i 2004 åbnede 12 nye bryggerier, og vi forventer mindst lige så mange i 2005. Uden at have de præcise tal tror jeg godt vi kan sige, at vi inden for ganske kort tid, vil være det land, der har flest mikrobryggerier i forhold til indbyggertallet. Og så er Danmark pludseligt blev intet mindre end den største ølnation i hele verden!

Tak for jeres opmærksomhed.